

Sappho- Rosetti-Williams’ dan Lirik Temsiller ve Kompozisyonlar

ÖZET

Antik Yunan dünyasının en büyük kadın şairi olarak bilinen Sappho, İ.Ö. IV. Yüzyılda Lesbos Mytilene (Midilli) adasında yaşamıştır. Tarih boyunca lehçesi ile ünlü Lesbos geleneğine bağlıdır. Bu geleneği aynı yüzyılda dört telli lire üç tel ekleyen Terpanros başlatmıştır. Lirik şiir en basit anlamda lir eşliğinde söylenen şiir olarak tanımlanır. Sappho destandan lirizme geçmiştir. Genellikle aşklarını, nefretlerini, sevdiklerine karşı duyduğu ihtirasını, rakiplerine karşı kıskançlıklarını konu alan şiirleri, zarif fakat aylak, geçici zevklerin ve aşkların yaşandığı bir toplum olan Lesbos toplumu ve ortamını yansıtsa da daha çok kendi duyarlıklarını dile getirdiği için bugünkü anlamıyla “lirizmin” başlangıcı kabul edilebilir. Sappho betimleyici şiir yazmayı kendisine özgü bir dil kurmuştur. Bu tragedyaya geçişin izlerini taşıyan bir dildir ve vezin ilkesi üzerine kurulmuş olması müzikle ilişkisini göstermektedir.

Lirik diyebileceğimiz yaklaşımlarıyla Sappho’nun kendisinden yüzyıllar sonra etkisini duyumsayabileceğimiz yapıtlar üretmiş olan bir grup sanatçı, geleneksel ahlak kurallarını hiçe sayan, romantizmin tehlikeli ucunda, dizginlenemeyen coşkuyla hareket ettikleri için “Sapphic” sıfatı ile Tanrı Dionysos ile ilişkilendirilebilir. Resim sanatında Pre-Raphaelitler ile eş zamanlı olan 19. yüzyıl şairlerini Sappho'nun ardılları olarak tanımlayabiliriz.

Pre-Raphaelitler’den şair ve ressam Dante Gabriel Rosetti'nin soneleri İngilizce’de en çok müzikal olanlardandır. “Şehvet Okulu”na ait olarak tanımlanmış ve eleştirilmiştir. Toplumsal sorunlara ilgi göstermeyen Rosetti’ye göre şiir duygulara dayalı olmalıdır ve ressam olduğu için de ressam gözüyle yazılmışlardır. Rosetti'nin İtalya ile ilişkisi edebiyat alanının dışına çıkmamıştır. Dante'nin “İlahi Komedi”sinin görsel temsili olan 1863’te yaptığı “Beata Beatrix” Londra Tate Galerisindedir. Rosetti'nin en az altı yıl üzerinde çalıştığı bu resim aynı zamanda Dante'nin "Yeni Yaşam"ındaki Kutsanmış Beatice’i göstermektedir. Rosetti Dante'nin “Vita Nuova” (Yeni Yaşam) sını ve XIV. yüzyıl İtalyan şairlerinin yapıtlarını 1845-1864 yılları arasında İngilizce’ye çevirmiştir. Rosetti aşk ve güzellik üzerine yazdığı şiirleri “The House of Life” (Yaşam Evi)nde toplamıştır. Waughan Williams’ın, uzun yaşamında çeşitli müzik türlerinde olan yapıtlarından konu ile ilişkili döneminin müziklerinden örnekler alınmıştır. Williams, Rosetti'nin “Yaşam Evi” şiirlerinden Silent Noon, Hearts Heaven ve Love Sight’ı bestelemiştir. “Arts and Crafts” Müziğini ve dönemin ruhunu yansıtır. Başta Rosetti olmak üzere arkadaşlarının da ruh ve bedeni ustaca bütünleştirmesi; ruh kadar bedeni de şiirlerine ve resimlerine konu almaları Sappho’nun etkilerini düşündürmektedir. Sappho kadın hakları için uğraş vermiştir. Bir kadın okulu kurması bunun göstergesidir. Rosetti'nin de kadınların gelişmesi için özellikle Londra yakınlarında yaptığı çalışmalar yadsınamaz. Yüzyıllar sonrasında “Arkaik” Yunan Dünyasını bir Ege adası- Lesbos lirizmiyle bize yaşatan Sappho ve yine bir ada-Britanya’da Londra’nın hem Victoria Dönemi hem de kenar mahallelerinden 19. yüzyıl 2. yarısının etnik-yerel yaşamını, lirik bir biçimde yansıtan Rosetti ve müzikleriyle Waughan Williams bu çalışmada ele alınacaktır.

Lyric Representations and Compositions from Sappho-Rosetti-Williams

ABSTRACT

Sappho, known as the greatest woman poet of the ancient Greek world. She lived in Lesbos-Mythilene Island in the VI.th century BC. She is connected to the Lesbos tradition, which is famous for its dialect throughout history. This tradition was started by Terpanndros, who added three strings to the four stringed lyre in the same century. Lyric poetry is simply defined as poetry accompanied by a lyre. Sappho has gone from epic to lyricism. Although her poems are usually about her loves, hate, her passion for loved ones, jealousy towards her rivals, reflecting the society and environment of Lesbos, a society of graceful but idle people. Her style can be accepted as the beginning of "lyricism" in its present sense because it expresses its own sensitivities. Sappho did not write descriptive poetry but established a language of her own. This is a language that bears the traces of the transition to tragedy and its foundation on the principle of rhythm shows its relationship with music.

A group of artists who have produced works that can be felt by Sappho centuries later with their approach that we can call lyrical, can be associated with God Dionysos with the title "Sapphic" because they disregard traditional moral rules and act with unbridled enthusiasm at the dangerous end of romanticism. We can describe some of the 19th century poets who were concurrent with the Pre-Raphaelites in painting as the successors of Sappho.

From the Pre-Raphaelites, the poet and painter Dante Gabriel Rossetti's sonnets are among the most musical in English. It has been described as belonging to the "School of Lust" and has been criticized. According to Rossetti, who does not show interest in social problems, poetry should be based on emotions reflecting his approach as a painter. Rossetti's relationship with Italy did not go beyond the realm of literature. Rossetti's visual representation of Dante's "Divine Comedy", the painting of "Beata Beatrix" from 1863, is at the Tate Gallery in London. This painting, which Rossetti worked on for at least six years, depicts the Blessed Beatrice in Dante's "New Life." Rossetti collected his poems on love and beauty in "The House of Life." Almost all of the first part is about love and the second part deals with different topics.

Wagham Williams composed Silent Noon, Hearts Heaven and Love Sight, Rossetti's "House of Life" poems. They reflect the "Arts and Crafts" music and the spirit of the time. Rossetti and his friends' skillful integration of the soul and body; focusing on the subject of the body as well as the soul in his poems and paintings makes one think of Sappho's influence. Sappho has worked for women's rights. She established a school for women. Rossetti's support, especially suburbs of London, for the rights of women is remarkable. Sappho, who brought us to the "archaic" Greek World centuries later with the lyricism of the Aegean Island – Lesbos. Rossetti and Williams, which lyrically reflects the ethno-local life of the second half of the 19th century from both the Victorian Era and the suburbs of London. In this study, the works of Williams, Rossetti & Dante and Sappho will be analyzed by means of intertextuality-intersemiotics.

Keywords: Sappho, Pre-Raphaelites, Rossetti, Williams, lyricism

SAPPHO

(Fotoğraf 1: Sappho-İstanbul Arkeoloji Müzeleri)

Antik Yunan dünyası'nın en büyük kadın şairi olarak bilinen Sappho, İ.Ö. VI. Yüzyılda Lesbos Mytilene (Midilli) adasında yaşamıştır. Tarih boyunca lehçesi ile ünlü Lesbos geleneğine bağlıdır. Bu geleneği İ.Ö. VI. Yüzyılda dört telli lire üç tel ekleyen Terpandros başlatmıştır. Lirik şiir en basit anlamda lir eşliğinde söylenen şiir olarak tanımlanır. Sappho destandan lirizme geçmiştir. Genellikle aşklarını, nefretlerini, sevdiklerine karşı duyduğu ihtirasını, rakiplerine karşı kıskançlıklarını konu alan şiirleri, zarif fakat aylak, geçici zevklerin ve aşkların yaşandığı bir toplum olan Lesbos toplumu ve ortamını yansıtsa da daha çok kendi duyarlıklarını dile getirdiği için bugünkü anlamıyla "lirizmin" başlangıcı kabul edilebilir. Sappho betimleyici şiir yazmayıp kendisine özgü bir dil kurmuştur. Bu tragedyaya geçişin izlerini taşıyan bir dildir ve vezin ilkesi üzerine kurulmuş olması müzikle ilişkisini göstermektedir.¹

Müziğin duyguları harekete geçirdiği inancı, Antikiteye kadar geriye gitmektedir. Platon "Devlet" yapıtında, halka ahlak dışı etkilere kapılmamalarını, duygularına kapılan zayıf, zevk düşkününü insan olmamalarını önermiştir. Plutarkhos, "Be Musica" eserinde, "Mixsolydisti heyecan verici bir moddur ve tragedyaya uygun düşer. Aristoksenos, onu Sappho'nun icat ettiğini söyler. Tragedya yazarları bu modu Sappho'dan öğrenerek Doristi ile birlikte kullanmışlardır. Doristi, mükemmel ve asildir; heyecan ile asaletin karışımından da tragedya doğmuştur" sözleri ile görüşlerini açıklamıştır (Platon, La Republique: 409). Yine Platon "Dokuz Musa olduğunu söylüyorlar, bir daha sayın, onuncusu Lesbos'lu Sappho'dur." demiştir. Onun yüzyıllar boyu sanatta esin perisi-musa olması, bir dizesinde "Diyorum, bir gün gelir, bir hatırlayan çıkar bizi." sözleriyle dile getirdiği gibi, Sappho'nun dileğinin gerçekleştiğinin ve aynı zamanda Platon'un da öngörüsünün gücünün göstergesidir (Lesbos Şiiri, 2004: 6 – 7).

Sappho'nun "Aphrodite'ye Yakarışı" şiiri, Avrupa'nın en eski lirik şiiri olarak kabul edilmektedir (Erhat, 1979: 49).

Tahtı renkler saçan Ölümsüz Afrodit
Zeus'un oyuncu kızı, ey ece,
Üzgüler kaygılarla yüreğimi ne olur ezme,
Gel gene eskiden olduğu gibiDuyunca uzaklardan yakarmamı
Babanın altın evini bırakıp geldiğin gibi; (...)
(Çeviren: Cengiz Bektaş)

¹Ege'de farklı toplumların farklı özellikleri vardır. İyonyalılar'ın ticaret, politika, askerlik, sanat ve bilime; Dorlar'ın savaşa, devletçi sosyal ekonomiye önem verdikleri bilinmektedir. Aioliyalılar'da ise kişisel görüş ve hislere aşırı önem verilmektedir. Fiziki güzelliğe duyulan aşk, kişisel hislerin coşkusu ve doğa güzellikleri karşısındaki duyarlılık, Grek tarihinin hiçbir dönemi ve Hellas'ın hiçbir yerinde Lesbos adasını da içine alan bir bölge olan Aiolia'da ulaştığı anlatım yetkinliğine ulaşamamıştır. Fakat daha sonraları Lesbos yozlaşmanın sembolü olmuştur. (Page, 1955: 141) Bücher, "İş ve Rytmos" adlı eserinde Hellas'ta ekin biçerken, buğday üzüm çiğnerken, kumaş dokurken iş şarkıları söylerlerdi. Bir tür büyü olan bu iş şarkılarının zamanla sanata ve değişik konulara yönelmesinden lirik şiir doğmuş olabilir demiştir. (Krantz, 1994: 33)

Sappho kendi kurduğu dünyanın ilk kadın derneğinin başkanı olarak ahlaki, sosyal ve edebi konularda ders veriyordu. Bu dernek Afrodite adına kurulmuş, bir tür kutsal kızlar birliği "Thiasos" idi (Hadas, 1950: 53).

Sappho şiirlerinde Lesbos'da yaşanan politik olaylara çok az yer vermiştir. Oysa Alkaios yapıtlarında Sappho'nun bu olaylardaki rolünden ve çektiği acılardan söz etmektedir. Şiirlerini Aiol lehçesiyle "metron" ölçü birimlerine uygun olarak yazmıştır. Yapıtları özellikle İskenderiyeli edebiyatçılar tarafından toplanmış ve ölçülerine göre bölümlendirilmişlerdir. Sappho'nun şiirlerindeki kız öğrencilerine duyduğu aşk, kimi eleştirmenler tarafından şüpheyle karşılanırken, kimileri de o ve arkadaşlarının cinsi sapık olduğuna dair bir iz olmadığını belirtmişlerdir. Sappho, fiziki güzelliğe bağlı ve entelektüel bir kadın olarak duygularının özelliği ve yoğunluğunu saklamadan, başka türlü yorumlanmayacak kadar açık ve güçlü bir biçimde anlatmıştır (Page, 1955: 143).

Aristokrat ve zengin olduğu için Sappho'nun çeşitli aşklarının olmasını doğal bulan Robinson ise ahlaki saflığının tüm fragmanlarda kendini gösterdiğini, kendini çok duygusal bir dille anlattığı halde bunun daima sanatının kontrolü altında olduğunu belirtmiştir. Fakat skandalların Sappho'ya yönelttiği; çok yönlü, kötülüklerle açık bir karaktere sahip olan bir kadın da kendisini duygusal bir dille anlatabilir, erotik hayallerden sözedebilir. Bu tanımların aksine Robinson, sapık bir kadının anlatım biçimi, Sappho'nun şiirlerinin tümünde gösterdiği ritmin, aksanın ve anlatımın güzelliklerine uymaz demiştir (Robinson, 1930: 44).

Sappho fragmanlarında duygularını değerlendiremediğimiz bir biçimde hayattan aldığı dersleri tekrarlamaktadır. Yeni arkadaşlar edinmesi veya arkadaşlarının onu terk etmesi de onu etkiler ve şiirlerine konu olur. Ayrılığın anlamı her zaman terk etme değildir, Sappho'nun arkada bırakılmış olmaktan duyduğu üzüntü ve rahatsızlık bir gelenektir. (Dinçmen, 1997: 36-53) K.Dinçmen, Sappho'nun şiirlerini çevirdiği kitabına başlarken, Sappho'nun kişiliğinin psikiyatrik bir irdelemesini yapmıştır. Sappho evlidir, kızı vardır, sevgilileri de vardır. Aktif ve pasif homoseksüel yaşamı yanında heteroseksüel yaşamını da sürdürmüştür. Eğer Phaon'a duyduğu aşk yüzünden intiharı kabul edilirse, kimi şiirlerindeki melankolik ifadenin, bir yaşam ve duyuş kalıbı olarak gösterdiği nörotik depresyon sonucu gerçekleştiği düşünülebilir (Dinçmen, 1997: IX-X).

Lesbos adasının küçük bir kasabası olan Eresos'da başlayan yaşamını, sürgüne gittiği Sirakuza (Sicilya) dışında Mythilene'de sürdürmüş ve orada ölmüştür. Levkas uçurumundan kendini atarak öldüğü söylenirse de kesin değildir. İngiliz gezgin Pocock'a göre 19. yy'da külleri bir çömlek içinde Türk camiinde saklanmaktaydı (Robinson, 1930: 38). Sappho'nun şiirlerini İtalyanca'ya kazandıran Salvatore Quasimodo, Sappho'nun değerlendirmesini yaparken "Bir ten ve ruh öyküsü anlattıkları için sözcükleri kesindir Sappho'nun, zamanın yıpratıcılığının ötesindedir. İnsan ruhunun titiz düzeltmelerini ürküten bir öyküdür bu. Her şey olup bitmiştir onun şiirinde; bir günden öbürüne geçerken, bir yıldızlı gecenin soluğunda, birden insanın burnunda tüten eski bir kokuda sonsuzluğa ulaşır tuttuğu günlük" demiştir. (Erhat, 1979: 80).

Yaşamı, yapıtları ve ölümüyle bir mit olan Sappho; zamanında, sonraki yıllarda ve yüzyıllar sonra da pek çok şair, edebiyatçı ve sanatçıyı etkilemiş, Avrupa sanatında ve edebiyatında önemli konulardan birini oluşturmuştur.

XIX. YÜZYILDA İNGİLİZ LİRİKLERİNDE ANTİK YUNAN ETKİSİ

İngiliz Edebiyatında önemli bir yeri olan Wordsworth, Byron, Keats, Shelly romantik lirik şiirin yetkin örneklerini vermişlerdir. Bu şairler içinde Antik Yunan Sanatından çok etkilenmiş olan Lord Byron'un Sappho'nun adının geçtiği lirik şiirinde, Romantizmin coşkusu ritimde hissedilmektedir.

**The isles of Greece, the isles of Greece,
Where burning Sappho loved and sung,
Where grew the arts of war and peace,
Where Delos rose and Phoebus sprung**

Yunan Adaları, ille de Yunan Adaları,
Ateşli Sappho'nun sevip şarkı söylediği,
Savaş ve barış sanatının kök saldığı,
Delos'un yükseldiği ve Phoebus'un çıkageldiği
yerler (Thomey, 1984: 95. 3).

Bu çalışmada yukarıda adı geçen İngiliz Romantik şairler kadar yetkin sayılmayan bir grup sanatçı, geleneksel ahlak kurallarını hiçe sayan, romantizmin tehlikeli ucunda aşırı coşkuyla hareket ettikleri için "Sapphic" sıfatı ile Tanrı Dionysos ile ilişkilendirilebilir. Yapıtlarında evrensel sorunlara yer vermeyen, muhafazakârlar tarafından tepkiyle karşılanan, resim sanatında Pre-Raphaelitler ile eş zamanlı 19. yüzyıl şairlerini Sappho'nun ardılları olarak tanımlanabilir. Onlar için aşk ve ona adanmışlık esas konudur. Lirik diyebileceğimiz yaklaşımlarıyla Sappho'nun kendisinden yüzyıllar sonra etkisini duyumsayabileceğimiz yapıtlar üretmişlerdir.

Bu şairler arasında hem şair hem ressam olan Pre-Raphaelitler topluluğundan Dante Gabriel Rosetti'nin yaşamı ve yapıtlarını esas alarak, onunla ilişkili diğer sanatçı ve şairlerin yapıtlarından örnekler; dönemin sanat ve kültür ortamını anlamamıza, değerlendirmemize olanak sağlamaktadır.

PRE-RAPHAELİTLER

1848 yılında İngiltere'de Rosetti, Hunt, Millais öncülüğünde, James Collison, Thomas Woolner, sanat eleştirmenleri William Michael Rosetti ve George Stephen'in katılımıyla kardeşlik niteliğinde Pre-Raphaelito topluluğu kurulmuştur.

John Everett Millais, Shakespeare'in Hamlet oyunundan görselleştirdiği Ophelia yapıtını 1851-52 yıllarında gerçekleştirmiştir.

(Fotoğraf 2: John Everett Millais, Ophelia)

1855 yılında Paris'teki gösteride mücevher gibi parıldayan parlak renkleri, ürkütücü imajı ve kusursuz doğalcı betimiyle büyük başarı kazanmıştı. Bu nedenle 19.yüzyıl sanatının ikonlarından biri olarak Sir Henry Tate koleksiyonunda yer alan, suda boğulmuş kadın kahraman için model, gelecekte D.G. Rosetti'nin eşi olacak olan Elizabeth Siddal'di ve su dolu bir küvette poz verdiği için hastalanmıştı. Irmak ve bitki örtüsü Surrey'deki Ewel'da altı aydan fazla süren bir çalışmayla resmedildi. Bütün çiçekler Shakespeare'in oyunundaki gibi sembolik anlamlara sahipti; gelincik ölümü, papatya masumiyeti, hercai menekşe boş aşkı anlatmaktadır.³

² 18.yüzyılda yaşayan İngiliz sanatçı Blake'in etkilerini yansıtan edebi ve tarihi konulara ilgi duyan topluluk üyeleri, dönemin düş gücünden yoksun öyküsel resimlerinin akademik tutumuna karşı gözleme dayanan yeni bir anlatım geliştirmişlerdir. Pre-Raphaelitler özellikle doğadan çalışmışlardır ve yapıtlarında ayrıntı işçiliği dikkat çekicidir. Figürü alışlagelen güzellik anlayışı yerine modelin özelliklerini göz önüne alarak betimlemişlerdir. (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, C.3, 1997: 1408)

³ 19. yüzyılın ikinci yarısında İngiltere'de endüstrileşmenin getirdiği makineleşmeye ve seri üretime tepki olarak doğan; kaybolmakta olan el işçiliğini ve zanaatçılığı yeniden canlandırmaya çalışan ve bunun ancak orta çağ geleneklerine dönülerek sağlanabileceğini savunan bir harekettir. Sanat yapıtının biçim renk gibi somut değerlerinin arkasında yatan anlamı öne çıkaran, eğilim olarak Rönesans'tan beri bilenen sembolizm, ancak 19. yy'da bir akım olmuştur (Humphreys, 2002: 131).

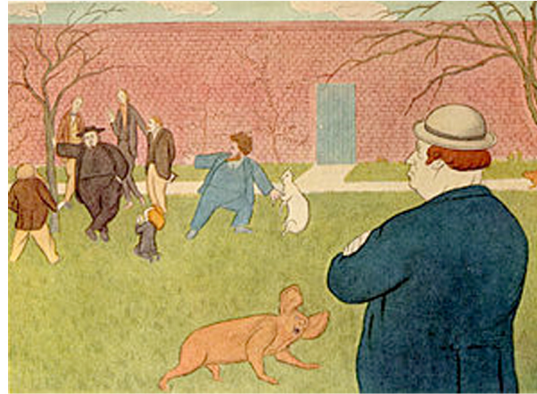
Bu hareketin sanatçıları Raffaello'dan önceki İtalyan sanatçılarına; Mantegna'ya ve Crivelli'ye vb. ilgi duymuşlardır. Eserlerini PRB olarak imzalamaları, Raffaello'ya atfedilen sınırsız üstünlüğe devrimci yaklaşımlarıyla meydan okumak istemelerinden kaynaklandığını düşündürmektedir. Aslında meydan okudukları Victoria çağının tutucu ortamı ve çağdaş İngiliz ressamlarıydı. "Sir Sloshua" adını takarak alaya aldıkları Sir Joshua Reynolds'du.

Pre-Raphaelitler ilk sergilerini 1849'da açtılar ve bir yıl sonra "Germ" tohum- mikrop adlı bir dergi çıkardılar. Times ve diğer basın organları tarafından Pre-Raphaelit ressamlar "yapay sadeliğe özenmekle, çığ renkler kullanmakla, sağlıksız ve dengesiz" olmakla suçlanmışlardır. Saygın bir kişi olan John Ruskin'in savunmaları da işe yaramamış ve dergi 4. sayıdan sonra kapanmıştır. Pre-Raphaelit akım, ressam Edward Burne-Jones ve William Morris tarafından desteklenmiş fakat 50'li yıllar bitmeden grup dağılmıştır. Rosetti daha sonra "Arts and Crafts" akımını gerçekleştiren Edward Burne-Jones ve William Morris'in sanatına yakınlık duyarak romantik bir kaçışı yeğlemiştir (Urgan, 2004: 1640-41).

Diğer yandan Pre-Raphaelitler, İngiltere'de W.Blake ile başlayan Sembolik (Simgeci) anlatım biçimini 19. yy'da Samuel Palmer, Edward Calvert yanı sıra Rosetti, Hunt ve Millais'le sürdürmüşlerdir. Yüzyılın ikinci yarısında W.Morris, Edward Burne-Jones, Watts akımın önemli sanatçıları olmuştur.

Sembolizm ve Sosyalist ideallere bağlılık arasında kararsız kalan E.Burne Jones (1833-1898), 1884 yılında gerçekleştirdiği resimde "Kral Cophetua ile Dilenci Kızı"nı göstermektedir. Sahneyi sınıf farkını alt eden aşk hakkında Tennyson'un yazdığı şiirden esinlenerek yapmıştır (Humphreys, 2001: 141). Sembolizmi dönemin Romantizminden soyutlamak güçtür. (Sanat Ansiklopedisi, C.3: 1670-71) Edward Burne Jones'la Rosetti, Pre-Raphaelit anlatımın özelliğinin "Erotize edilmiş Ortaçağcılık" olduğunu vurgulamışlardır.

Max Beerbohm'un karikatürünün adı "Rosetti'nin Çevresi"dir.

(Fotoğraf 3: Max Beerbohm, "Rosetti'nin Çevresi")

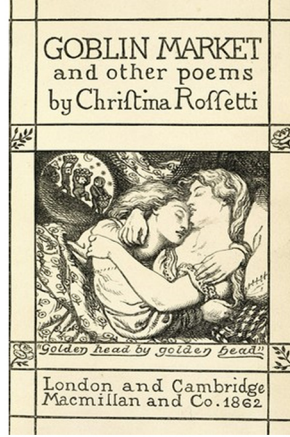
D.G.Rosetti, evinin arka bahçesinde bu topluluğun kurucuları, destekleyenler ve arkadaşları ile bahçede ilginç hayvanlarla birlikte gösterilmiştir. (www.victorianweb.org/painting).

ROSETTI

Dante Gabriel Rosetti, İtalyan bir babayla, yarı İtalyan yarı İngiliz bir anneden 1828 yılında dünyaya geldi. Babası İtalya'nın bağımsızlığı için savaşmış bir devrimciydi. Rosettilerin Londra'daki evi İtalya'dan gelen devrimciler tarafından ziyaret edilirdi ve siyaset üstüne konuşmalar, tartışmalar isyankâr ruhlu bir çocuk olduğu için D.G. Rosetti'yi olumsuz etkiledi (Urgan, 2004: 1642). Rosetti ve ailesi Londra'da Albany Caddesi'ndeki Tractarian E.B.Rusey tarafından kurulmuş kiliseye

bağlı idiler. Bu kilisenin Anglikan rahibi Cumberland Market Çarşısı'nda işçi sınıf cemaati için koral müzik, dekorasyon ve ritüeli yeniden canlandırmıştı. Kilise yoksullar arasında sosyal ve eğitimsel çalışmaları üstlenen Anglikan rahibelik kurumu ile bağlantılıydı. Genç kızlara yerel kilisenin dekorasyonunda kullanılmak üzere değerlendirilecek işlemeli örtüleri yapmaları için nakış öğretiliyordu. Rosetti kariyerinin bu döneminde bazı geliştirme projeleri konusunda istekliydı. Pre-Raphaelit arkadaşları 1852'de onun resminin kadın üstünlüğünün sembolü olduğunu söylemişlerdir.

Rosetti'nin ağabeyi W. Rosetti sanat eleştirmeniydi; kız kardeşi Christina ise iyi bir şairdi, onun "Goblin Market" şiirini resimlemiştir. Rosetti'nin birçok ikili yapıtı yapıtı vardır.

(Fotoğraf 4: Rosetti, "Goblin Market")

Ömrü boyunca toplumsal sorunlara ilgi göstermeyen Rosetti'nin soneleri İngilizce'de en çok müzikal olanlardandır. "Şehvet Okulu"na ait olarak tanımlanmış ve eleştirilmiştir. Fakat ona göre şiir duygulara dayalı olmalıdır ve ressam olduğu için de ressam gözüyle yazılmışlardır (Thornley, 1984: 19).

İtalya ile ilişkisi edebiyat alanının dışına çıkmamıştır. Dante'nin "Vita Nuova" (Yeni Yaşam) sını ve XIV. yüzyıl İtalyan şairlerinin yapıtlarını 1845-1864 yılları arasında İngilizce'ye çevirmiştir. 1869'da yayımlanan şiirlerinin beğenilmesi üzerine ölünceye kadar şair olarak etkinlik göstermek istemiştir. 1869-71 arasında son önemli yapıtı "Dante'nin Düşü"nü resimlemiştir. Liverpool'da Walker Sanat Galerisi'ndedir. D.G.Rosetti 1882'de yüksek dozda uyku ilacı alarak 54 yaşında ölmüştür (Urgan, 2004: 1645).

SİDDAL

Birliğin üç sanatçısına modellik yapan Siddal, Rosetti ile on yıl süren fırtınalı bir ilişki yaşamıştır. Rosetti'nin; sonradan Lizzie diye adlandırdığı Elizabeth, eğitim görmediği halde doğuştan sanatçı olan, resim yapan ağırbaşlı bir kızdı (Urgan, 2004: 1643). Pre-Raphaelitler'in basında ilk sergiden sonra aldıkları şiddetli eleştiriler, son derece duyarlı olan Rosetti'yi sergi yapmamaya yöneltse de Siddal Rosetti'yi resim yapması konusunda yüreklendirmiştir.

Çiftin parasızlık yüzünden evlenemediklerini bilen Ruskin, hem Elizabeth'in tüm resimlerini almış hem de ona yıllık bir gelir sağlamıştır. 1860'ta Rosetti'yle evlenen Siddal, verem hastası olduğundan, Ruskin'in onu sağlığına iyi gelir diye Güney Fransa sahillerine yollaması da

⁴"Bu peri masalında çok güzel şarkılar söyleyerek, yenmesi günah sayılan lezzetli meyvalar satan cinler, Laura ve Lizzie adlı iki kardeşi baştan çıkarmak isterler. Kandırdıkları Laura, yasak meyvalar yedikçe iştahı artar, daha fazla yemek ister, ama o güzel şarkıları duymaz olur. Lizzie ise şeytana uymadığı için şarkıları hep duyar ama kız kardeşini kurtarmanın da yolunu bulur. Bu peri masalını cinsellikle ilgili bir alegori olarak yorumlayanlar olmuştur" (Urgan, 2004: 1631).

da durumunu değiştirmemiş, ölü bir bebek doğurması ile durumu daha da kötüleşen Elizabeth evliliğinin 18. ayında ölmüştür. Rosetti bir gün eve döndüğünde onu yatağında ölü bulmuştu. Laudanum'u aşırı dozda alması intihar ettiğini düşündürmüştür. Elizabeth'in ölümüyle kendini suçlu hisseden Rosetti, onun için yazdığı tüm şiirleri tabutuna koyarak birlikte gömmüştür.⁵ (Urgan, 2004: 1644). Çifte yardım eden iyilik sever Ruskin'in Arts & Crafts hareketinde lonca sistemini canlandırma çabaları da önemlidir.⁶

Siddal, çekici güzelliği ile Pre-Raphaelitler'in ve izleyicilerinin yüzyıl sonuna değin gözdesi olarak kalmıştır. Rosetti'nin yapıtlarında da ona duyduğu derin duyguların izleri vardır (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, c.3: 1579).

ROSETTI'NİN İKİLİ ÇALIŞMALARI

D.G.Rosetti'nin yaşamının, duygularının yansımalarının yapıtlarında izlenebildiği birçok yapıtı ikili çalışmadır; aynı temanın hem resmi hem şiiri vardır. Çoğu eşzamanlı olan yapıtlarından bazılarının önce şiiri yazılıp sonra resmi yapılmıştır ya da tersi söz konusudur.

Rosetti'nin gençliğinde yazıp daha sonraları da sık sık üzerinde düzeltmeler yaptığı şiiri "Blessed Damozel" in (Kutsanmış Genç Kızlar); her biri 6'şar dizelik 24 kıtadan oluşan teması yeni ölüp cennete giden, bu nedenle de kutsanmış sayılan bir genç kızın yeryüzünde kalan sevgilisine aşkı ve kendi de ölüp ona kavuşmayı özleyen genç adamın duygularıdır.

**"The Blessed Damozel leaned out
From the gold bar of heaven;
Her eyes were deeper than the depth
Of Waters stilled at even
She had three lillies in her hand
And the stars in her hair were seven."**

Kutsanmış genç kız eğiliyordu
Cennetin altın parmaklığından;
Akşamleyin durgunlaşan suların derinliğinden
Daha derindi gözleri
Üç zambak vardı elinde
Saçlarında yedi yıldız
(Urgan, 2004: 1647-8).

Şiirin ikili çalışması, Harvard Üniversitesi Fogg Sanat Müzesinde bulunan yağlıboya resimde Rosetti, bu özlemin görsel anlamlar için fiziksel uygulanabilirliğini araştırmakta olduğunu ortaya koymaktadır (Humphreys, 2001: 145).

Detayda yas tutan sevgili ve Cennetteki sevgililer dikkat çekmektedir.

⁵ Bazı seçilmiş resimlerle ilgili detaylı anlatının nedeni; resmin oluşum sürecindeki koşulları, zaman ve uzam bakımından Londra ortamının Rosetti ve arkadaşlarının üzerindeki etkileşimini belirtmek içindir. (Urgan, 2004: 1644)

⁶ Ruskin, Britanya'nın eskiden olduğundan çok daha iyi durumda ve zengin olduğunu öne sürenlere, çirkin şehirlerle, fakir, aç ve cahil insanlarla, kirlenmiş topraklarla dolu bir ülkeye "zengin" denemeyeceğini söylüyordu. Hatta "Millî Borç" kavramını "Millî Birikim" ile değiştirecek bir ülke istiyordu. Bu nedenle 1871 yılında St. George Cemiyetini veya loncasını, şehirden uzakta, kolektif ve çevreci bir tarımsal üretimi sağlamak için kurdu. 1878'de Totley kasabasında faaliyete geçen loncanın başlıca amacı, insanın tabiatla kopan bağının yeniden kurulmasıydı. Cemaat örgütlenmesi açısından Orta Çağ'dan ilham almış olsa da kırsal yaşam ile sanat ve zanaatkarlığı birleştirmenin oldukça yenilikçi bir fikir olduğu açıktır. Bilimsel buluşların yarattığı sanayinin bozuculuğuna karşı tabiata adeta sığınan Ruskin, burada bugünkü anlamda çevreci (buharlı makine olmadan, ırmakları kirlenmeden) ve kolektif bir tarım ve hayvancılık yapan, ekonomisi tarıma dayanmakla beraber okullar, kütüphaneler ve özellikle de tabiata dayalı bir sanat eğitimiyle ruhen yükselen yeni bir toplumun nüvesini meydana getirmeyi amaçlıyordu. Cemiyet ayrıca bir vakıf sistemine sahip olacaktı; mülk edinerek kiraya verilecek ve yüksek gelir sahiplerinden alınan kira fakirlere harcanacaktı. Ancak Cemiyet faaliyete geçtikten bir süre sonra ruhî bunalıma giren Ruskin, amaçlarının sadece kısmen başarabildi ve Cemiyet daha çok bir tarım kooperatifi olarak kaldı (Civelek, 2017: 65).

(Fotoğraf 5: "Blessed Damozel"-Kutsanmış Genç Kızlar-)

Blessed Damozel'de mistik ve dinsel bir hava vardır. Ölenlerin ruhları, Meryem Ana, kutsal ruhu simgeleyen kumru, melekler, Hz. İsa ve tanrısal müzik konu edilmiş olsa da Rossetti din duygusundan yoksundur. Bu ortamı sadece estetik amaçlarla düzenlemiştir. Önce 1847-1871 Text; sonra 1871; 1871-1881 resim gerçekleştirilmiştir. Rossetti de Blake gibi resmi gerçekleştirmeden önce şiirin taslağını yapmış olmalıydı (www.rossettiarchive.org/racs/Arc.doublework).

Rossetti bedenle ruhu hep bir bütün olarak görmüştür; ruhsal aşkla cinsel aşkı ustaca bütünleştirmiştir fakat ruha değindiği ölçüde bedene değinmesi, ahlakçı eleştirmenler tarafından katı bir biçimde eleştirilmiştir (Urgan, 2004: 1649).

Rossetti'nin ilk kısa hikayesi "Hand and Soul" (El ve Ruh) 1849'da Germ'de yayımlanmıştı. Hayali (Orta Çağ ya da Erken Rönesans) ressam Chiaro dell'Arma'nın masalı anlatılmıştır. Chiaro sanatındaki düşüştü depresyona girmişti, onun bir görevi vardı. Güzel bir kadın biçiminde onun ruhu gelecekti. Kadın onu kendi resmini yapması için onun ruhuyla eğitir. Bu estetik hareketin özü olan, "Pre-Raphaelit güzeli" Romantizmi somutlaştıran Rossetti'nin geç dönem kadın resimlerinin gerçekleşmesi için program sağlayan bir hükümdür. Sanatçının görevi sadece kendi duygularını ve imgelemine geliştirmek ve sonra da onları ifade etmektir (www.victorianweb.org.painting/aesthetic/Pre-Raphaelitism).

(Fotoğraf 6: "Hand and Soul" -El ve Ruh-)

"Bride's Prelüde" Gelin'in Prelüdü'nde 1848'de Rossetti kendinde bir saplantı gibi olan baştan çıkarılan genç kız konusunu ele almıştır. Bu şiiri kendisi pek beğenmemiş olmalı ki yarım bırakmıştır. Şiir resmiyle ikili bir çalışmadır.

(Fotoğraf 7: "Bride's Prelude" - Gelin'in Prelüdü-)

"Sister Helen"de 1852-52 text, 1870 resim (eskiz) gerçekleştirmiştir.

(Fotoğraf 8: "Sister Helen" – Kızkardeş Helen-)

Bu şiir baştan çıkarılıp terk edilen bir genç kızın öyküsüdür ve yalınlığıyla dramatik havası sayesinde Yunan Tragedyası etkisi yaratmaktadır. Öyküde Helen üç gün önce başkasıyla evlenen sevgilisini öldürmek için bir büyü yapar. Delikanlının balmumundan yapılmış bir heykelciğini ocağın ateşinde eritir. Bunu yapmaması için yapılan yalvarmalara kulak vermez. Heykelcik yok olduğunda odada uçuşan beyaz bir şey gören erkek kardeşi bunun ne olduğunu sorar. Kendinin cehennemlik olduğunu bilen Helen soruyu şöyle yanıtlar:

**A soul that's lost, as mine is lost
Little Brother.**

O Mother, Mary Mother

Lost, lost, all lost between Hell and Heaven
arasında.

Yiten bir ruh, benim ruhum gibi,
Küçük Kardeş.

Ah Ana, Meryem Ana,

Yitik, yitik, tümüyle yitik Cehennemle Cennet
Urgan, 2004: 1653-55)

"Troy Town" (Troya Kenti) kısa bir şiir olan Troya Kenti, İsparta kraliçesi Helen ile Paris'in Troya savaşına neden olan aşk öyküsünü anlatmaktadır ve aynı temanın resmini de yapmıştır.

(Fotoğraf 9: "Troy Town" -Troya Kenti-)

"O Troy Town
Tall Troy's on fire

Ey Troya Kenti
Yüce Troya yanıyor

Kavuştağını eklemesiyle eski bir İngiliz baladı havasını vermiştir (Urgan, 2004: 1653). 1869-1870-Texti, 1863-64; 1869-1870 resmi gerçekleştirmiştir.

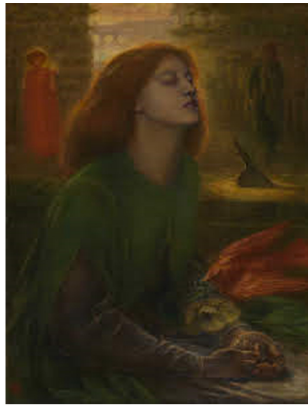
"Body's Beauty" Beden Güzelliği, 1866'da text; 1864-1869'da resmi (yağlıboya) yapılmıştır. Resimde Lady Lilith oturmaktadır. Detaylarda ayna ve sağ köşede sevgili göze çarpmaktadır (www.rosettiarchive).

(Fotoğraf 10: "Body's Beauty" -Beden Güzelliği-)

ROSETTI'NİN SON DÖNEM YAPITLARI

Rosetti'nin son dönem yapıtlarından biri olarak gerçekleştirdiği, Elizabeth'in ölümünden sonra 1863'te yaptığı "Beata Beatrix" Londra Tate Galerisindedir. Rosetti'nin en az altı yıl üzerinde çalıştığı bu resim Dante'nin "Yeni Hayat"ındaki Kutsanmış Beatrice'i göstermektedir.

(Fotoğraf 11: "Beata Beatrix")

Rosetti eşi Elizabeth'i Dante'nin sevgilisi olarak resimlemiştir. Genç Beatrice Portinari'nin acısını yansıtmaktadır. Beatrice Floransa manzaralı balkonda duruyor üzerinde gri ve yeşil bir elbise vardır. Bu renkler ümit, aşk, üzüntü ve yaşamın göstergeleridir. Bilinmezlik içinde gösterilmiştir.

Beatrice bu dünya ve gelecek arasındadır. Gözleri pembe, kapalıdır. Barışı sembolize eden haleli bir güvercin vardır, afyon çiçeği (Laudanum'un kaynağı) ölümün sembolü ellerindedir. Laudanumun geri kalanları kucağındadır. Lizzie için lakap (takma isim) olduğu kadar kutsal ruhun da sembolü olan güvercin aşk ve ölümün habercisi olarak gelmiştir.

Rosetti, resmin alıcısının karısı Mrs. Cowper-Temple'a resmin tamamıyla ölümü tanımlama-

tanımlamadığını yazmıştı. Beatrice'in dünyadan cennete geçiş anını göstermiştir. Bu kısmen ölüm ve orgazmdir ve Beatrice'in yana eğilmiş başı, aralık dudakları ve yoğun bir bekleyişin anlatımı seksüel coşku olarak da okunabilir. Oysa Beatrice, birçok Katolik Karşı Reformist ressam tarafından azize imajı olarak betimlenmişti.

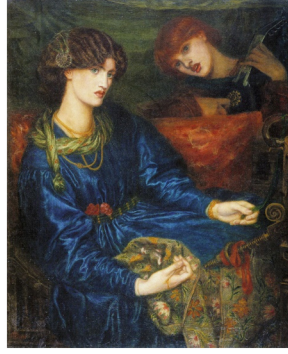
Beatrice'in parlayan saçlarının ardında Londra'ya özgü sisle örtülmüş puslu şehir ve iki seçkin puslu figür; solda elinde ateş çemberinde bir kalp tutan aşk meleği figürü betimi dikkat çekmektedir. İkinci titreyen ışık Beatrice'in yok olmakta olan yaşamını ima etmektedir. Sağda Dante Purgatory'yi almış yargıyı bekleyen Beatrice'i son anına kadar izliyor. (Rosetti tabii ki Lizzi'yi intihar ederken düşünmüş olmalıydı-böylece cehennemde bir tür cezayla yüzleşebilirdi.) Bu yapıt Dante'nin "İlahi Komedyası'nın görsel tanımıdır. Güneş saatinde Beatrice'in ölüm saati 9 olarak gösterilmiştir. "9" rakamının Dante için anlamını bize hatırlatır. Dante sevgilisi 9 yaşındayken onunla tanıştı ve sevgilisi 9 Haziran 1290'da öldü. 3 kere 3'ün sonucu olan 9 kutsal üçlemenin ve mükemmelliğin sembolüydü. Aynı zamanda Dante'nin cehenneminde dairelerin sayısı umutsuzluktu (Humphreys, 2001: 142-43).

Rosetti bir kısmını Elizabeth'in ölümünden bir yıl önce yayımladığı, Elizabeth'in ölümüyle gömmüş olduğu şiirlerini mezardan çıkararak 1870'te yayımladı. Beatrice ve birçok resminde olduğu gibi şiirlerinde de aşkı ölümlle özdeşleştirmiştir (Urgan, 2004: 1651). Rosetti'nin aşkları Victoria Çağı'nın burjuva geleneklerine uygun değildi. W.Morris'in eşi Jane Morris ile kendine modelik ederken ilişki kurmuştur. Söylentilere göre bu duruma Morris pek içermemişti. Rosetti sık sık ev değiştirdiği ve Swinburne Meredith ve Morris gibi dostlarıyla paylaştıkları evleri çok uzaklardan gelmiş değişik eşyalar (biblo) ve bahçesi de evcil sayılmayan geyik, kanguru, semender gibi hayvanlar ile doluydu. W.Morris ile 1871'de Kelmscott Manor (www.rosettiarhive.org./racs/double-works) adlı konağı kiraladığı dönemde üçlü bir yaşantı yadırganmıştı ve bu durum Morris'in Rosetti'yi evden göndermesiyle son bulmuştu. Elizabeth Siddal'den sonra Rosetti'yi etkileyen "Jane Morris'in Portresi" de bir Pre-Raphaelit güzeli olarak değerlendirilmiştir.

(Fotoğraf 12: "Jane Morris")

Tablonun sol üst köşesinde monogramlı imzalı ve 1879 tarihli yağlıboya resmin arka çerçevesinde bir etiket üzerinde Dante'nin "Vita Nuova"sından "Tanto gentile e tanto onesta pare" "Çok kibar ve çok namuslu" Rosetti'nin el yazısıyla yazılmıştır. Christopher Newall, bu resmi Dante'nin Beatrice'inin dış görünüşünde Jane Morris'in portresi olarak değerlendirmiştir. Aberdeen Sanat Galerisinde bulunan Rosetti'nin 1870'te resmettiği Moriana'nın bir çeşitlemesi olduğunu eklemiştir (www.victorianweb.org/painting).

(Fotoğraf 13: "Mariana")

Rosetti hep aynı kadının portresini (Elizabeth'i) resmeder ister annesi ister kız kardeşi ya da herhangi başka bir kadının portresini yaptığında durum değişmez. Arkadaşı ressamlar da aynı tipe düşkün olduklarından, saçları ya da gözlerinin rengi değişse de "Pre-Raphaelit Güzeli" denilebilecek bir kadın tipi yaratmışlardır.

Oscar Wilde bir denemesinde, sanatın yaşama değil, yaşamın sanata öykündüğü görüşünü ileri süren aykırı tezlerinden birini savunurken, sanat çevrelerine girip, Rosetti'nin hayal ettiği kadının gizemli gözleri, fildişinden yapılmış izlenimini veren uzun boynu, omuzlarına düşen gölgeli saçlarıyla karşılaştıktan sonra, "Büyük sanatçı bir tip uydurur ve yaşam bu tipi taklit etmek ister" demiştir (Urgan, 2004: 1647-46).

F.W.H. Myers, "Güzellik Dini" adlı etkileyici denemesinde Rosetti'nin resimlerini maddesel güzelliğin resimsel temsili ideal formlarını ortaya koymada "Platoncu" uygulama olarak yorumlamıştır. Kadınlarla ilgili çalışmaları nedeniyle Rosetti'yi öncü feminist olarak değerlendirmiştir (Humphreys, 2001: 145).

ROSETTI- ŞİİR – WILLIAMS-MÜZİK

Rosetti aşk ve güzellik üzerine yazdığı şiirlerini "The House of Life" (Yaşam Evi)nde toplamıştır. Yüzonbir parçadan oluşan ve kimi sone dizileri gibi belirli bir tek konuyu işlemeyen bu soneler, ilk 59'u "Youth and Change" (Gençlik ve Değişim) son 52'si "Change and Faith" (Değişim ve Kader) olarak iki bölüme ayrılır. Birinci bölümün hemen tümü aşkla ilgili 2. bölümde ise değişik konular ele alınmıştır. Şiirlerini toplam 30 yılı aşkın bir sürede 1847-81 yılları arasında yazmıştır. Ralph Vaughan Williams, Rosetti'nin "Yaşam Evi" şiirlerinden Silent Noon, Hearts Heaven ve Love Sight'ı bestelemiştir. Daha sonra 1960'larda Maurice Johnstone Heart's Heaven ve Love Sight'ı düzenlemiştir. "Arts and Crafts" ruhunu ve tabii Rosetti'nin ruhunu yansıtır.

RALPH VAUGHAN WILLIAMS

Ralph Vaughan Williams, dokuz senfoni, opera, film müziği yazmıştır. Yapıtları içinde en çok tanınan "The Lark Ascending" dir.⁷ Klasik eğitim almasına karşın İngiliz halk şarkılarının hevesli bir koleksiyoncusuydu. Uzun yaşamında farklı formlarda birçok yapıt üretmesi müziksever bir aileye sahip olması yanında içine doğduğu ortamla da yakından ilgilidir.

⁷ Vaughan Williams'ın en popüler eseri "The Lark Ascending", 1914'te yazılmıştır, ancak Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesi, beklemeye alınan galası, 1921'de Vaughan Williams'ın kendisi için yazdığı kadın kemancı Marie Hall tarafından gerçekleştirildi. <https://www.classicfm.com/composers/vaughan-williams/guides/vaughan-williams-15-facts-about-great-composer/ralph-vaughan-williams-15/>

(<https://www.classicfm.com/composers/vaughan-williams/guides/vaughan-williams-15-facts-about-great-composer/ralph-vaughan-williams-15/>). Ralph Vaughan Williams, 12 Ekim 1872'de Down Ampney'deki The Vicarage'da doğdu. Arthur ve Margaret Vaughan Williams'ın üçüncü çocuğuydu.⁸ (<https://rvwsociety.com/comprehensive-biography/>).

1847'de Wedgwood ailesi Surrey'deki Leith Hill Place'i satın aldı ve Ralph'in babası 1875'in başlarında aniden öldüğünde Margaret Vaughan Williams ve üç çocuğu bu aile evine döndüler. Ralph bu arada iki yaşından biraz büyüktü; Leith Hill Plac'in orman gülleri ve açelyaları arasında büyümüştür. 1876 baharında okumayı öğrenmişti. Müzik aile için önemliydi. Teyzesi Sophy (annesinin kız kardeşi) Ralph'a ilk müzik derslerini verdi. The Robin's Nest adlı ilk piyano parçasını altı yaşındayken yazdı. Ralph, erkek kardeşi Hervey ve kız kardeşi Meggie ile düet yaptı. Annesi, klasiklerin yanı sıra macera hikayelerini yüksek sesle okurdu. Shakespeare'e olan hayranlığı bu dönemde başladı. Sesli okuma pratiği, 1950'lerin başında ikinci karısı Ursula ile Shakespeare'in tüm eserlerini yeniden okumak da dahil olmak üzere, Ralph'in tüm hayatı boyunca zevk aldığı bir şeydi.

(Fotoğraf 14: Ralph Vaughan Williams)

1880'lerin başında, Ralph mimarlık konusunda tutkuluydu. Norman ve Gotik binalar hakkında kitaplar okudu ve 1883'te annesi "Britanya Adalarının Resimli Mimarisi" adlı çok değerli bir Noel hediyesi aldı.

Ralph, kardeşinin 1883'te Brighton yakınlarındaki Rottingdean'deki müzik öğretimini çok iyi olarak nitelendirdi. J.S.'nin müziğiyle orada tanıştı. Bach ve kemanda Raff'ın Cavatina'sını ezbere çalacak kadar iyiydi.

Ocak 1887'de, Surrey'deki Godalming yakınlarındaki Charterhouse okulunda öğrenci oldu ve 1890'a kadar burada kaldı. Burada konserler düzenledi. Ailesi, organın onun için doğru enstrüman olduğuna inansa da Ralph, iyi bir viyola çalgıcısı olduğunu hissettiği için onlarla aynı fikirde değildi. Temmuz 1890'da Charterhouse'dan ayrılan Ralph, Eylül ayında Kraliyet Müzik Koleji'ne girdi. İki dönem sıkı çalışmanın ardından Sir Hubert Parry, öğrencisi olan Ralph'i hocası daha çok Beethoven öğrenmesi konusunda ısrar ederek Ralph'in müzik bilgisini ilerletti, ama aynı zamanda onu İngiliz koro geleneğinin asalet ve büyüklüğü hakkında da bilgilendirmiştir.

⁸ Ralph'in babası Arthur Vaughan Williams ve annesi Margaret Wedgwood 1866'da evlendi. Arthur, 1868'de Down Ampney'deki All Saints kilisesinin papazı olarak atandı. Daha önce Bemerton'da - tesadüfen şair George Herbert'in yaklaşık üç yüz yıldır Papaz olduğu aynı kilisede daha önce - ve Lancashire'daki Halsall'da görevleri vardı. Ralph'in babası, avukat ve yargıç Sir Edward Vaughan Williams'ın üçüncü oğluydu. Ralph'in annesi Margaret, Josiah Wedgwood III ve Caroline Darwin'in üç kızından biriydi. Wedgwood ve Darwin aileleri aralarında sık sık evlenme görülmekteydi. Ralph'in anne tarafında iki ünlü büyük-büyük-büyükbabası vardı: Stoke-on-Trent'teki çömlekçiliğin kurucusu Josiah Wedgwood (1730-95) ve Charles Darwin'in doktoru, şairi ve büyükbabası Erasmus Darwin'di. <https://rvwsociety.com/comprehensive-biography/>.

1892'de Ralph, hem tarih hem de müzik okumak için Cambridge'deki Trinity College'a gitti. Londra'da Parry ile haftalık dersler almaya devam etti. Cambridge'de, Ralph'in "şimdiye kadar tanıdığım en iyi teknik eğitmen" olarak tanımladığı Charles Wood ile çalıştı. Kraliyet Müzik Koleji'nde eğitim alan Ralph, 1894'te Müzik ve ertesi yıl Tarih diploması aldı. 1895'te Gustav Holst'un yakın arkadaşı olan Ralph, ondan "müziğim üzerindeki en büyük etki" olarak bahsetmiştir ve yakın arkadaşlıkları Holst'un 1934'teki ölümüne kadar sürmüştür.

Bu arada Ralph, canlı bir zekaya ve zarif, Pre-Raphaelit güzel görünümüne sahip yetenekli bir çellist ve piyanist olan Adeline Fisher ile tanışmıştı. Virginia Woolf'un kuzeni olan Adeline ve Ralph 1896'da nişanlandılar ve çift 9 Ekim 1897'de Hove'daki All Saints Kilisesi'nde evlendi. Berlin'de Max Bruch ile kısa bir çalışma döneminin ardından Ralph, 1895'te geri döndüğü Londra'daki St. Barnabas, South Lambeth'deki organistlik görevinden 1899'da istifa etmiştir.

Ralph'in ilk yayınlanmış eseri William Barnes'ın şiiri üzerine olan Linden Lea 1901'de yazılmıştır. Vaughan Williams'ın, Christina Rossetti, D.G. Rossetti ve Tennyson şiirleri üzerine yazdığı şarkıları henüz tam olarak karakteristik olmasa da dikkate değerdir. Dante Gabriel Rossetti'nin "Silent Noon" şiiri üzerine yazdığı müzik, (Ralph Vaughan Williams, 'Silent Noon' ('The House of life'dan) (https://youtu.be/XgJfv_3p9uU) mükemmel prozodi-kelime ve melodi uyumu ile belki de bu dönemdeki en başarılı şarkısıdır.

Vaughan Williams için, 1903'ün sonlarında Brentwood yakınlarındaki Ingrave'deyken bir İngiliz halk şarkısının keşfi, onun müzik tarzının gelişimi için hayati önem taşımaktadır. Bu şarkı "Bush ve Briars"'dır. Bu müziğin ve çabucak topladığı diğer türkülerin etkisi, çalışmalarının dokusunu, hatlarını ve melodilerini etkilemede derin ve kalıcı oldu. Bush ve Briars'ı dinledikten kısa bir süre sonra yazdığı orkestra çalışmaları- örneğin In the Fen Country ve Norfolk Rhapsodies-, The Captain's Apprentice'in Norfolk Rhapsody'ye dahil edilmesi, müziği için oldukça güzel bir hareketti.

R. Vaughan Williams'ın stili aynı zamanda 1904-06 yılları arasında İngiliz İlahi Kitabı'nın Müzik Editörü olarak ilahi melodileriyle olan ilişkisiyle de şekillenmiştir. Uygun malzeme arayışında çok geniş bir alana yayıldı ve mezmur melodisi Why Fumeth in Fight'ın yazarı Thomas Tallis de dahil olmak üzere Tudor ve Elizabeth dönemi bestecilerinin çalışmalarını yakından incelemiştir. Bu çalışmalar, Vaughan Williams'ın en büyük eserlerinden biri olan "Thomas Tallis'in Fantasia on a Theme"inin temelini oluşturmuştur.

Vaughan Williams, İngiliz İlahi Şarkısı'na ünlü Sine Nomine (For all the Saints) ve hepsinin içinde en güzellerinden biri olan Come Down, O Love Divine dahil olmak üzere dört orijinal ilahiyle katkıda bulunmuştur.

Halk şarkılarından, ilahi ezgilerinden, Sir Hubert Parry'nin felsefesi ve müziğinden ve Tudor ve Elizabeth koro müziğinin ihtişamından etkilenen Vaughan Williams'ı, Walt Whitman'n şiiri de etkilemiştir; Whitman'ın yapısal ve ölçüsel özgürlüğü, stili ve manevi yoğunluğunun, Vaughan Williams'ın müzikal hayal gücünü özgürleştirdiğini söyleyebiliriz. 1903'te "A Sea Symphony" üzerinde çalışmaya başladı ve "Toward the Unknown Region" 1907'de ilk kez sahnelenmiştir.

1907'nin sonlarında ve 1908'de Vaughan Williams, Paris'te Maurice Ravel'den ders almaya karar verdi. İngiliz bestecinin kendi ifadesiyle "çizgiler yerine renk noktalarında düzenlemeyi" öğrenmesi büyük bir başarıydı.

1910, besteci için dikkate değer bir yıldı. Thomas Tallis'in "Bir Tema Üzerine Fantasia"nın ciddi ihtişamı, ilk olarak 6 Eylül'de Üç Koro Festivali'nde çalındığında ani ve kalıcı bir etki yaratmıştır. Ardından 12 Ekim'de Leeds Festivali'nde "A Sea Symphony"nin prömiyeri yapıldı. Bu etkileyici eser, Gloucestershire köyünden özgünlük ve güç sahibi bir İngiliz bestecinin ortaya çıktığını gösterdi.

Tallis Fantasia'nın başarısından sonra, bu kez 1911'de Worcester'da düzenlenen Üç Koro Festivali için Vaughan Williams, bariton, koro ve orkestra için Beş Mistik Şarkı için George Herbert'in şiirlerini seçmiştir.

1912'de Vaughan Williams, Stratford-on-Avon'da 1913 sezonunda müzik düzenlemek ve küçük orkestrayı yönetmek için bir müzisyen arayan Sir Frank Benson ile tanıştı. Shakespeare hakkında zaten bilgili olan Ralph, tiyatro dünyasına girmekten çok memnundu. Bu çalışma, Vaughan Williams'ın on yıl sonra kendi Shakespeare operası "Sir John in Love"ı bestelemeye karar verdiğinde başarısına bir katkı sağlamış olmalıdır.

George Butterworth, Vaughan Williams'a orkestral bir senfoni yazma fikrini önerdi ve Londra Senfonisi şekillenmeye başladı. Vaughan Williams, onu "Bir Londralı Senfonisi" olarak tanımladı. Thames'in etkisi ve Big Ben'in çanları da dahil olmak üzere Edward dönemi Londra'sının zıt manzaralarını ve seslerini çağrıştıran senfoni ilk olarak 27 Mart 1914'te seslendirilmiştir. 1. Dünya Şavaşı'nın etkileriyle milliyetçi olarak nitelenebilen Williams'ın aynı zamanda ilerici biri olması, biri dışında kendisine verilen tüm ödülleri reddetmesiyle ilişkilidir (<https://rvwsociety.com/comprehensive-biography/>).

Vaughan Williams'ın 1928' de gerçekleştirdiği operası Shakespeare'in "The Merry Wives of Windsor"a dayanan Sir John in Love operasıdır. Shakespeare'e ve İngiliz lirik şairlerine, çeşitli Shakespeare oyunlarından ve Elizabeth dönemi şiiirlerinden libretto alıntılarına muhteşem bir bakış açısı getirmiştir. Vaughan Williams'ın yorumuyla son derece romantik, harika melodilerle dolu ama aynı zamanda yüksek ruhlu ve sevecen olan opera, ayrıca 3. Perde'nin açılışını yapan Greensleeves dahil olmak üzere en sevdiği halk şarkılarının birçoğunu içerir. Ünlü yapıtı "Fantasia on Greensleeves - Greensleeves üzerine Fantezi" dört dakikalık süresiyle Sir John in Love'da bir tema olarak görüldüğü operada ayrıca Vaughan Williams'ın Sussex'te rastladığı 'Lovely Joan' adlı bir türkü de yer almaktadır (<https://www.classicfm.com/composers/vaughan-williams/guides/vaughan-williams-15-facts-about-great-composer/ralph-vaughan-williams-15/>).

Bir anonim yapıtı olan Greensleeves revivalist-canlanmacı olarak nitelenebilir ve Pre- Raphaelit anlayışın müzikteki karşılığıdır."

Vaughan Williams'ın Orta Çağ-dini müzikleri ve halk müziği ile ilişkisi dernek çalışmalarında gelişmiş olmalıdır. 1921'de Halk Şarkıları Derneği Başkan Yardımcılarından biri olarak atanmıştır. Vaughan Williams, ülkenin şarkı ve dans mirasının tüm hayatımızın bir parçası olması gerektiğine kuvvetle inandığı için, 1923'te Old King Cole'u Cambridge şubesinin çalışmalarına adanmıştır. Vaughan Williams, 1924'te Oxford University Press, yirmi beş yaşındaki Hubert Foss'un başkanlığında bir Müzik Departmanı kurdu. Bir müzisyen olan Foss, Vaughan Williams'ın yakın danışmanı ve arkadaşı oldu. Bestecinin Oxford University Press -OUP- ile uzun süreli ilişkisi 1925'te başlamıştır.

1925'te iki önemli Vaughan Williams eseri, "Flos Campi" ve "Sancta Civitas" yayınlandı. Viyola, sözsüz karışık koro ve küçük orkestra için bir süit olan "Flos Campi", ilk olarak Ekim 1925'te yorumlanmıştır. Her bölüm, Süleyman'ın Şarkısı'ndan İngilizce tercümeli "Latince" bir alıntı ile yönetilen çalışmanın alıntılarının İncil kaynağına rağmen, dini bir temeli yoktur. Gerçekten de lirik, şehvetli ama anlaşılması zor bir başyapıttır. Vaughan Williams'ın tek oratoryosu olan Sancta Civitas, koro çalışmaları arasında favorisiydi. Güzellik ve hassasiyet anları ile özlü ve karmaşıktır. Eserin sonundaki tenor solonun "İşte çabuk geliyorum, sabah ve akşam ışığıyım" sözlerine girişi, bestecinin en ilham verici pasajlarından biridir. Elgar, bir performanstan sonra Vaughan Williams'a "Bir zamanlar bu sözleri söylemeyi düşünmüştüm, ama şimdi bunu asla yapmayacağım ve yapmadığıma memnunum çünkü bunu benim için yaptın." demiştir.

Vaughan Williams, 1932 yılında tanıştığı ve aralıklı olarak dostluğunu sürdürdüğü Ursula Wood ile 7 Şubat 1953'te Londra'daki St. Pancras Vestry Şapeli'nde evlendi. İtalya'daki tatillerinden sonra 1954'te Cornell Üniversitesi'nde ziyaretçi profesör olarak ders vermek için Amerika Birleşik Devletleri'ne giden Williams, yıllık Leith Hill Festivali'nde ve başka yerlerde şefliğe devam etti ve 26 Ağustos 1958'de aniden sona erene kadar yaşamının neredeyse her gecesi konserlere, oyunlara veya operalara katılmıştır. 20. yüzyılda İngiliz müziğinin öncü ruhu ve gençlere esin veren bir

destekleyicisiydi. Müzikal inancı- manifestosu: “Her besteci dünya çapında bir mesaja sahip olmayı bekleyemez, ancak yapıtlarının kendi halkı için özel bir mesaj olmasını olumlu bir şekilde bekleyebilir” şeklindedir (<https://www.fabermusic.com/we-represent/ralph-vaughan-williams>).

SONUÇ

Sappho, şiirlerinde genellikle aşklarını, nefretlerini, tutkularını ve kıskançlıklarını konu etmiştir. Şiirleri, içinde yaşadığı Lesbos toplumu ve ortamını yansıtmaktan çok kendi duyarlıklarını dile getirdiği için bugünkü anlamıyla "lirizmin" başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Sappho şiirlerinde ruh ve beden birlikteliğini usta bir biçimde gerçekleştirmiştir. Rosetti başta olmak üzere arkadaşlarının da yüzyıllar sonra ruh ve bedeni ustaca bütünleştirmesi; ruh kadar bedeni de şiirlerine ve resimlerine konu yapmaları bize Sappho'nun etkilerini düşündürmektedir. Williams'ın müziği de romantik ve liriktir.

Diğer yandan “Sapphic” nitelemesiyle dizginlenemeyen coşku, ölçsüzlük gibi özellikler nedeniyle Tanrı Dionysos ile ilişkilendirilmektedir. Bu tür bir coşku PreRaphaelitler'in de özelliğidir. Pre-Raphaelitler'in Raphael öncesi sanatçıların yapıtlarını örnek almaları da arkaik bir yaklaşımı düşündürür ve arkaik dönem Yunan şairi olan Sappho ile bu yönden de bir paralellik söz konusudur.

Sappho kadın hakları için uğraş vermiştir. Bir kadın okulu kurması bunun bir kanıtıdır. Rosetti'nin de kadınların gelişmesi için özellikle Londra yakınlarında yaptığı çalışmalar yadsınamaz. Bu yanılla her ikisi de devrimcidir.

Ruha önem veren Rosetti resim yaparken adeta nesnenin saydam görünmesini sağlamak için yavaşça boyama tekniğinden faydalanarak bunu başarmıştır. Bu teknik aynı zamanda maddeyi reddetmenin göstergesi olarak Pre-Raphaelitler'in özelliğidir ve bir manifestodur.

Ralph Vaughan Williams'ın uzun yaşamı ve dehası onun çok yönlü müzik üretiminin nedenidir. Aktif müzik yaşamı, ölüm tarihi 1958 yılına kadar süren Williams'ın müziği başlangıçta revivalist-yeni-canlanmacı müzik örneğiyken daha sonra kendi özgün tarzını yaratmıştır. Arts&Crafts Müziği içinde yerini alan eski ve yeni arasında bir köprü olma özelliği taşıyan erken dönem yapıtlarından bu çalışmada söz edilmiştir.

KAYNAKÇA

Civelek, Y. (2017). “Ferdietçilik, Kolektivizm ve Sanayi Üçgeninde Sanat ve Zanaat: “Geleneksel Sanatlar” Meselesinin Avrupa’da Yükselişi ve Düşüşü” FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi. 10: 65.

Dinçmen, K. (1997). Sappho'nun Şiirleri, Arion Yayınevi: İstanbul.

Erhat, A. (1979). Sappho: İstanbul.

Humphreys, R., The Tate Britain Companion to British Art, Tate Publishing, 2001, London 4. Krantz, W. (1994). Antik Çağda Felsefe, Sosyal Yayınlar, Çev.Y.S.Baydur Sosyal Yayınları: İstanbul.

Page, D. (1955). Sappho and Alcaeus: London,

Robinson, D. (1930). M Sappho and Her Influence: Pensilvania.

Thorney,G.,C. (1989). Outline of English Longman: Honkong,

Urgan, M. (2004). İngiliz Edebiyat Tarihi, YKY: İstanbul.

Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi c.3 (1997). Yem Yayınları: İstanbul.

Lesbos Şiiri — Sappho, Alkaios. (2004) çeviren: Erdal Alova, Gendaş Kültür, İstanbul.

www.victorianweb.org/painting.

www.victorianweb.org/painting.

www.rosettiarchive.org./racs/doubleworks